

DUURZAME

Toppers in duurzame gebouwen en wijken

► We realiseren ons steeds meer dat duurzaamheid een kernkwaliteit hoort te zijn. Alleen door een duurzame ontwikkeling kunnen we op termijn blijven voorzien in onze behoeften. De voorbeelden uit het verleden en huidige bemoedigende ontwikkelingen kunnen ons daarbij helpen. We weten hoe en dat het kan, nu nog daarvan leren en in de dagelijkse praktijk brengen.

Een integrale benadering is essentieel om duurzame resultaten te bereiken. Vanaf de start samen zoeken naar het maximaal mogelijke. De voorbeelden in deze top 10 zijn dan ook vooral voorbeelden waarbij opdrachtgevers en liefst ook gebruikers, ontwerpers en bouwende partijen vanaf initiatief tot en met realisatie duurzaamheid in al zijn facetten als leidraad en inspiratiebron hebben gebruikt. Vroegtijdig met elkaar afstemmen wat de kansen en mogelijkheden zijn en dat naar de praktijk weten te vertalen.

De regels voor nieuwbouw worden steeds scherper en de drijfveren om duurzaam en toekomstgericht te bouwen worden door iedereen onderkend. Voor een duurzame ontwikkeling is het opwaarderen van de bestaande voorraad van heel groot belang. Er zijn steeds meer voorbeelden van aanpassing bestaande gebouwen die kwalitatief minstens gelijkwaardig zijn met nieuwbouw. De milieuwinst hiervan is evident. Minder grondstoffen verbruik dan vervangende nieuwbouw en drastische vermindering van de milieubelasting tijdens het gebruik ten opzichte van de oorspronkelijke situatie. Bovendien wordt het nu steeds duidelijker dat bijvoorbeeld 'groene kantoren' bijzonder winstgevend kunnen zijn.

Over tien jaar moeten we trots zijn op wat er staat zonder te bedenken dat het allemaal anders had gemoeten. Zoals sommige van de voorbeelden in deze top 10 zich al bewezen hebben.

Selectie van Ad Hoogers, senior duurzaam bouwen adviseur bij BuildDesk. Betrokken bij vele projecten om te helpen duurzaamheid optimaal te integreren vanaf de initiatieffase tot en met de realisatie. Zowel op beleidsniveau als op stedenbouwkundig en gebouwniveau.

Meer weten? www.stedebouwarchitectuur.nl/thema

- Extra informatie top 10 projecten.
- Stem op uw favoriet.
- Mail een eigen favoriet.

1

Villa Flora – Floriade 2012 Venlo

Ontwerp: Jon Kristinsson.

Duurzaam bouwen pionier Jon Kristinsson ontwierp in 1976 al een zeer vooruitstrevend stadskantoor in Lelystad. Deze is helaas nooit gebouwd, maar veel elementen van dat ontwerp zijn nu gebruikt in gebouw Villa Flora. Anno 2012 blijken zijn integrale ideeën nog steeds zodanig innovatief dat ze een plek krijgen op een wereldtentoonstelling.

2

Nieuwland/1 megaWatt-project – Amersfoort

Milieusupervisor: Kees Duijvestein BOOM.

In Nieuwland is voor het eerst op grote schaal (5.000 woningen) duurzaamheid als een kwaliteitscriterium integraal meegenomen in de ontwerpen. Bijzonder onderdeel daarin is het 1 megaWatt-project, waar op verschillende manieren PV een integraal onderdeel van de architectuur vormt.

3

WNF – Zeist

Ontwerp: Thomas Rau.

Een oud en somber laboratorium is getransformeerd tot een licht en transparant kantoor met een eigen identiteit. Het eerste CO₂-emmissievrije renovatieproject in Europa. Daarnaast veel aandacht voor een gezond binnenmilieu, verantwoord materiaalgebruik en flora en fauna aan en rondom het gebouw.

Foto: Kusters Fotografie

4

Ecowoningen – Hellevoetsluis

Ontwerp: Origins architecten, Jamie van Lede.

De architect heeft milieu echt als inspiratiebron gebruikt voor het ontwerp. Met als resultaat integraal doordachte woningen waar op alle aspecten – energie, water, groen, materialen, binnenmilieu en afval – de hoogste scores worden behaald. Dit laat zien dat hoge ambities realiseerbaar zijn en woningen oplevert die door de bewoners zeer gewaardeerd worden.

5

Rijkswaterstaat-gebouw – Terneuzen

Ontwerp: opMAAT.

Een driehoekig gebouw met atrium waardoor een compacte bouwvorm gecombineerd wordt met een optimale daglichttoetreding. Door het doordachte ontwerp met natuurlijke ventilatie is een koelinstallatie overbodig. Veel onderdelen bestaan uit hergebruikt materiaal zoals de gevel die gemaakt is van oude meerpalen verzaagd tot shingles.

Foto: John Lewis Marshall

PROJECTEN

Passiefhuisrenovatie De Kroeven – Roosendaal

Ontwerp: Franke Architecten.

In de Roosendaalse wijk De Kroeven zijn 244 woningen uit 1960 volgens het passiefhuis-concept gerenoveerd. De vergaande reductie van transmissie- en ventilatieverliezen zorgen voor een energieverbruikvermindering van ruim 85 procent. De woningen zijn hierdoor zowel qua uiterlijk als qua energiegebruik kwalitatief weer helemaal up-to-date gebracht.

Foto: Mathieu de Danschutter

6

Ministerie van Financiën – Den Haag

Ontwerp: Meyer en Van Schooten Architecten.

Bij de renovatie van het gebouw is het DBFMO-model gehanteerd; Design, Build, Finance, Maintain en Operate. Men is daarbij technisch en financieel verantwoordelijk dat het gebouw gedurende 25 jaar voldoet aan de output-specificaties. Integraal denken en optimaal afstemmen ontwerp, uitvoering en exploitatie is dan nodig, duurzaamheid wordt dan vanzelfsprekend.

7

De Kantelen, In goede aarde – Boxtel

Ontwerp: Satijn plus architecten, Nowotny architecten en architectenbureau De Twee Snoeken.

Het deelproject De Kantelen van In Goede Aarde uit 2005 was een van de eerste grotere projecten waarbij energieneutraal gebouwd is. Dit is bereikt door goede isolatie, beperken ventilatieverliezen, een warmtepomp en gebruik maken van actieve en passieve zonne-energie. Bovendien beschermen deze woningen de rest van de wijk tegen het geluid van de A2.

Foto: Norbert van Onna

8

Watertoren – Bussum

Ontwerp: Vocus architecten.

Een combinatie van herbestemming en nieuwbouw die tot het duurzaamste bedrijfsgebouw van 2011 is gekroond. Het gebouw heeft dan ook de hoogste GreenCalc score tot nu toe. Dit is alleen maar mogelijk als op alle facetten optimaal ingespeeld wordt op een duurzaam resultaat.

Foto: Roos Aldershoff

9

Eva Lanxmeer – Culemborg

Ontwerp: Gemeente Culemborg en stichting E.V.A.

In deze nationaal en internationaal bekende voorbeeldwijk is particulier initiatief gekoppeld aan hoge duurzame kwaliteit. Zowel qua energie, water en materiaalgebruik zijn bijzondere prestaties in de praktijk gebracht. Samen met de toekomstige eigenaren en gebruikers blijkt op duurzaamheidsgebied meer haalbaar dan de standaard ontwikkelaanpak.

Foto: John Lewis Marshall

10

TNT REAL ESTATE BOUWT GREEN OFFICES

Interview met Flip Verwaaijen, directeur TNT Real Estate. Verwaaijen heeft uitgesproken meningen over de bouwketen. "Projectontwikkelaars? Het zijn net krijsende meeuwen. Even een visje meepikken, snel weer weg, en alles en iedereen ondergescheten achterlaten. Bouwbedrijven? Die tolereren faalkosten – tien procent van de bouwkosten. Kosten die per definitie vermijdbaar zijn. Faalkosten! Een pure schande dat dat nog bestaat." Ook over de gemiddelde architect is Verwaaijen kritisch. "Die ontwerpen standbeelden voor zichzelf. Architecten vergeten te vaak dat ze gebouwen moeten maken voor mensen. Dat gebouwen comfortabel moeten zijn. En dat kosten en opbrengsten moeten zijn te behappen."

LINKEDIN PLATFORM STEDEBOUW & ARCHITECTUUR.

Stedebouw & Architectuur initieerde een LinkedIn platform waarin zeer recent een boeiende discussie is gestart over de haalbaarheid van het overheidsbeleid om in 2020 14 procent van de totale energiebehoefte te halen uit herwinbare bronnen. Ronald Vredenburg reageert: "Eén van de grootste problemen die grootschaliger toepassing van duurzame energiebronnen in de weg staat is het feit dat energie in het algemeen, maar niet-duurzaam opgewekte energie in het bijzonder nog altijd veel te goedkoop is. We moeten omschakelen naar een systeem van eerlijke kostprijsberekening waarbij ook de kosten van de impact (CO2 uitstoot, afval) van het opwekken van de energie meegenomen worden. Op deze manier prijzen de niet-duurzame energiebronnen zichzelf automatisch uit de markt en wordt het aantrekkelijker om duurzame energie te ontwikkelen. Bovendien gaat er van een hoger prijsniveau een scherpere prikkel tot energiebesparing uit."

Joris van Dorp: "Ik denk dat we ten eerste moeten proberen om de broekriem aan te halen op een beheerste en draaglijke manier - met zijn allen - en dat we onze centen moeten besteden aan duurzame projecten en regelgeving die lokale werkgelegenheid bieden en aanwijsbare duurzame waarde voor de samenleving."

Hebt u ook een mening over het duurzaam energiebeleid van het Kabinet, en of de Rutte's doelstellingen haalbaar zijn? Discussieer dan mee